

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

Opinion of Farmers toward Future of Para Rubber Planting in Nongbua Sub-district,
Ban Khai District, Rayong Province

วันทนี เกษมพิน¹ พัชรารัตน์ ศรีบุญเรือง² และสาวตรี รังสิภัทร์²
Wanthanee Kasempin,¹ Patcharavadee Sriboonruang² and Savitree Rangsipaht²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล 2) ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 3) ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา 4) การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร 5) ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราและ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราและการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจำนวน 323 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 50.13 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน มีประสบการณ์ปลูกยางพาราเฉลี่ย 18.42 ปี มีรายได้เฉลี่ย 8,867.12 บาท/ไร่/ปี มีรายจ่ายเฉลี่ย 2,420.65 บาท/ไร่/ปี มีจำนวนแรงงาน 1-2 คน มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 19.02 ไร่ และมีปริมาณน้ำยางเฉลี่ย 286.99 กิโลกรัม/ไร่/ปี ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลโดยผู้นำท้องถิ่น ส่วนสื่อกิจกรรมมาจากการจัดประชุมและสื่อมวลชนมาจากวิทยุโทรทัศน์ มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเกษตรกรมีความเห็นต่ออนาคตการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ในส่วนของผลการทดสอบสมมติฐานนั้น พบว่า ประสบการณ์ปลูกยางพารา รายจ่าย แหล่งเงินทุน ปริมาณน้ำยาง ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราและการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01

คำสำคัญ : ความคิดเห็น เกษตรกร อนาคต ยางพารา จังหวัดระยอง

Abstract

The objectives of this research were to study 1) demographic factors, 2) economic factors, 3) knowledge of para rubber planting, 4) media exposure toward agricultural information, 5) the opinion of farmers toward the future of para rubber planting, and 6) relationships between demographic factors, economic factors, knowledge of para rubber planting, media exposure toward agricultural information and the opinion of farmers toward the future of para rubber planting in Nongbua sub-district, Ban Khai district, Rayong province. Samples consisted 323 para rubber farmers. Data were collected by using interview schedule. Statistical analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum, maximum and chi-square. The results showed that farmers were female with an average age of 50.13 years old,

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

² ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

attained an elementary education or lower. Number of family was 3 persons. The average experience in para rubber planting was 18.42 years. Most of farmers earned income from para rubber planting with the average 8,867.12 Baht/Rai/Year. The average expense of para rubber planting was 2,420.65 Baht/Rai/Year. The labor was 1 - 2 persons. The average area for para rubber planting was 19.02 rai. The average amount of latex was 286.99 Kgs./Rai/Year. Farmers got information about agriculture from people media from community leaders, specialized media from conference and mass media from radio and television. Farmers were knowledgeable about cultivation para rubber with the average total was at the high level. Moreover, farmers' opinion toward the future of para rubber planting with the average total was at the high level. The testing of hypotheses indicated that experience of para rubber planting, expense of para rubber planting, source of investment, amount of latex, knowledge of para rubber planting and media exposure toward agricultural information had relationship with the opinion of farmers toward para rubber planting at 0.05 and 0.01 level of significance.

Keywords: opinion, farmers, future, para rubber, Rayong province

คำนำ

ยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่ามีเกษตรกรตลอดจนผู้ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับยางพาราประมาณ 1 ล้านครอบครัว จำนวนไม่น้อยกว่า 6 ล้านคน ปัจจุบันการปลูกยางพาราในประเทศไทยได้ขยายออกไปในทุกภาคจนประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางทั้งประเทศประมาณ 22 ล้านไร่ กระจายกันอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นแหล่งปลูกยางใหม่ การพัฒนาอุตสาหกรรมยางของประเทศได้เจริญรุดหน้าเรื่อยมาจนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตและส่งออกยางได้มากที่สุดในโลก (การยางแห่งประเทศไทย, 2558)

จังหวัดระยองมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม ทำให้จังหวัดระยองมีพืชเศรษฐกิจที่หลากหลายและพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือยางพารา ซึ่งจังหวัดระยองมีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดของภาคตะวันออก โดยมีพื้นที่ปลูก 748,032 ไร่และเป็นพืชที่เพาะปลูกมากที่สุดในจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่ายไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามาก อีกทั้งสภาพทางภูมิประเทศของจังหวัดเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก นับว่าจังหวัดระยองเป็นพื้นที่ปลูกยางเดิมที่มีศักยภาพอย่างยิ่งของประเทศ โดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและหน่วยงานระดับจังหวัด ตระหนักและให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพการทำสวนยาง ซึ่งกำหนดให้ยางพาราเป็นพืชยุทธศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัด โดยมีแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลง อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอนิคมพัฒนา ซึ่งอำเภอบ้านค่ายเป็นอำเภอที่มีการปลูกยางพารามากที่สุด (สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง, 2558)

ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีประชากรโดยส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราโดยมีการปลูกยางพารามากที่สุดถึง 26,894 ไร่ เมื่อเทียบกับตำบลอื่นๆในอำเภอบ้านค่าย (สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านค่าย, 2558) เพราะเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ในเรื่องของดินและน้ำ โดยมีทั้งชลประทานและอ่างเก็บน้ำ ทำให้พื้นที่เหมาะแก่การปลูกยางพารา แต่ในปัจจุบันพื้นที่การปลูกยางพาราเปลี่ยนแปลงไปมาก จากการที่รัฐบาลส่งเสริมการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรทำให้มีพื้นที่เพาะปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น ทำให้ราคายางพาราตกต่ำจากกิโลละ 140 บาท เหลือกิโลกรัมละ 30 บาท ซึ่งเกิดจากเศรษฐกิจโลกที่อ่อนแอโดยเฉพาะเศรษฐกิจจีนที่อยู่ในภาวะชะลอตัวและราคาน้ำมันมีทิศทางปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง(การยางแห่งประเทศไทย, 2558)

อีกทั้งความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ทำให้รัฐบาลมีการส่งเสริมให้โคนต้นยางที่อายุมากเพื่อลดการผลิต และมีโครงการให้ปลูกพืชอื่นทดแทนยางพารา ทำให้มีผลต่อเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนมากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปลูกยางพาราของเกษตรกร เพื่อให้มีการพัฒนาในอาชีพของเกษตรกร มีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนในการพัฒนาด้านการส่งเสริมการทำสวนยางพาราในพื้นที่ต่อไปรวมถึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปลูกยางพาราในพื้นที่อื่นๆด้วย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรที่ลงทะเบียนผู้ปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำนวน 323 ราย ที่คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากประชากร จำนวน 1,672 ราย โดยขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่าง (sample size) โดยใช้การคำนวณสูตรของ Yamane (สุรินทร์, 2553) ขั้นตอนที่ 2 นำจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ คือ 323 ราย ไปแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดสุ่มเป็นสัดส่วน (proportional stratified sampling) ในแต่ละหมู่บ้าน ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จนครบ 323 ราย ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีทั้งปลายปิดและปลายเปิด โดยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ตามวิธีของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) กับตัวแปรความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพารา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.887 และหาค่าสัมประสิทธิ์คูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson-20) กับตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.855 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 สำหรับการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านตลาด 2) ด้านแนวโน้มการปลูกยางพารา 3) ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยวัดจากความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกยางพาราพิจารณาว่าคำถามนั้นถูกหรือผิดและกำหนดค่าคะแนน คือ ตอบถูกมีค่าคะแนน 1 คะแนน และตอบผิดมีค่าคะแนน 0 คะแนน โดยผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ มีความรู้มากและมีความรู้น้อย ซึ่งได้มีเกณฑ์การแบ่งคะแนน ดังนี้

ความรู้ด้านการปลูก ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 10 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	5.01 – 10.00	หมายถึง	มีความรู้มาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 5.00	หมายถึง	มีความรู้่น้อย

ความรู้ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 8 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.01 – 8.00	หมายถึง	มีความรู้มาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 4.00	หมายถึง	มีความรู้่น้อย

ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 7 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 7.00	หมายถึง	มีความรู้มาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 3.50	หมายถึง	มีความรู้น้อย

ความรู้โดยรวม ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 25 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	12.51 – 25.00	หมายถึง	มีความรู้มาก
คะแนนเฉลี่ย	0.00 – 12.50	หมายถึง	มีความรู้น้อย

ข้อมูลด้านความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพารา กำหนดค่า 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 2 และ 1 ตามลำดับ ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การใช้สถิติ Chi-square ผู้วิจัยจึงใช้ค่าเฉลี่ยจัดระดับเป็นช่วงคะแนนเพื่อแปลความหมายระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ เห็นด้วยมากและเห็นด้วยน้อย ซึ่งได้มีเกณฑ์การแบ่งคะแนน ดังนี้

ด้านการตลาดและด้านแนวโน้มการปลูกยางพารา ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 7 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	14.01 – 21.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	7.00 – 14.00	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 6 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	12.01 – 18.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	6.00 – 12.00	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

ความคิดเห็นของเกษตรกรโดยรวม ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 20 ข้อ กำหนดช่วงคะแนนสำหรับพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	40.01 – 60.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	20.00 – 40.00	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ Chi-square ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 0.01

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.13 ปี มีระดับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน มีประสบการณ์ปลูกยางพาราเฉลี่ย 18.42 ปี

2. ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 8,867.12 บาท/ไร่/ปี รายจ่ายจากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 2,420.65 บาท/ไร่/ปี จำนวนแรงงานทำสวนยางพารา 1 - 2 คน โดยส่วนมากใช้แหล่งเงินทุนจากการกู้เงินจาก ธ.ก.ส. สหกรณ์การเกษตรและกองทุนหมู่บ้าน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 19.09 ไร่ มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 19.02 ไร่ และมีปริมาณน้ำยางเฉลี่ย 286.99 กิโลกรัม/ไร่/ปี

3. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 17.87) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา ด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษาและด้านการเก็บเกี่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 6.86, 5.87 และ 5.14 ตามลำดับ) ดัง

แสดงใน Table 1

Table 1 Knowledge of para rubber planting.

Knowledge of para rubber planting	$\bar{x}$	S.D.	Knowledge level
1. Planting	6.86	1.63	High
2. Maintenance	5.87	1.45	High
3. Harvesting techniques	5.14	2.06	High
Total	17.87	4.00	High

4. การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

สื่อบุคคล เกษตรกรได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น (ร้อยละ 58.8) รองลงมาคือ เพื่อนเกษตรกร และสมาชิกในครัวเรือน/ญาติ พี่น้อง (ร้อยละ 20.4 และ 13.1 ตามลำดับ)

สื่อกิจกรรม เกษตรกรได้รับข่าวสารจากการจัดประชุม (ร้อยละ 70.6) นอกนั้นคือ ได้รับข่าวสารจากการอบรม (ร้อยละ 29.4)

สื่อมวลชน เกษตรกรได้รับข่าวสารจากวิทยุกับโทรทัศน์ (ร้อยละ 36.5) รองลงมา คือ อินเทอร์เน็ต และสิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 32.8 และ 30.7 ตามลำดับ)

5. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพารา

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่ออนาคตการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 52.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่ออนาคตการปลูกยางพารา ด้านการตลาด ด้านแนวโน้มการปลูกยางพาราและด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 18.72, 17.99 และ 15.76 ตามลำดับ) ดังแสดงใน Tabel 2

Table 2 Opinion of farmers toward future of para rubber planting.

Opinion of farmers toward future of para rubber planting	$\bar{x}$	S.D.	Knowledge level
1. Marketing	18.72	2.94	High
2. Trend of para rubber planting	17.99	3.19	High
3. Government support	15.76	2.93	High
Total	52.47	7.50	High

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพารารายด้าน

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราด้านการตลาด พบว่า ประสิทธิภาพปลูกยางพารา, รายจ่าย, แหล่งเงินทุน, ปริมาณน้ำยาง, ความรู้ด้านการปลูก, ความรู้ด้านการดูแลรักษา, ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว, และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราด้านการตลาดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราด้านแนวโน้มการปลูกยางพารา พบว่า ประสิทธิภาพปลูกยางพารา, ปริมาณน้ำยาง, ความรู้ด้านการปลูก, ความรู้ด้านการดูแลรักษา, ความรู้ด้านการเก็บ

เกี่ยว, และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราด้านแนวโน้มการปลูกยางพารา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ พบว่า ประสิทธิภาพการปลูกยางพารา, ปริมาณน้ำยาง, ความรู้ด้านการปลูก, ความรู้ด้านการดูแลรักษา, ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว, และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01 ดังแสดงใน Table 3

สรุปและวิจารณ์

ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่า มีจำนวนแรงงานในการทำสวนยางพารา 1-2 คน เนื่องจาก เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางไม่มากจึงช่วยกันทำเองภายในครัวเรือนและถ้าเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกจำนวนมากต้องจ้างแรงงานเข้ามาเพิ่มเพื่อช่วยทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยา (2550) ได้ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีจำนวนแรงงานในการทำสวนยางพาราส่วนมากจำนวนแรงงาน 2 คน

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 17.87, S.D. = 4.00) เนื่องจาก เกษตรกรได้รับความรู้จากการประชุมและอบรมจากหน่วยงานเกษตรอำเภอ จึงทำให้มีทักษะ ความสามารถในการปลูกยางพารามากเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญประภา (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับมากเนื่องจากเกษตรกรได้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับยางพาราเป็นประจำทุกปีจากศูนย์วิจัยยางฉะเชิงเทราและเกษตรกรมีการตื่นตัวในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับยางพาราเพื่อมาใช้พัฒนาการปรับปรุงสวนยางพาราของตนเองให้ดีขึ้นคุณภาพ ได้ผลผลิตปริมาณมากยิ่งขึ้น

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคล เกษตรกรส่วนมากเปิดรับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่น (ร้อยละ 58.8) เนื่องจากชุมชนมีผู้นำท้องถิ่นที่ดีมีความรับผิดชอบในหน้าที่ คอยดูแลเอาใจใส่เกษตรกรเมื่อมีข่าวสารมาจากทางราชการหรือหน่วยงานอื่นๆก็จะนำมาแจ้งให้กับเกษตรกรทุกคนทราบ อีกทั้งยังมีความน่าเชื่อถือกับเกษตรกรและเมื่อเกษตรกรมีปัญหาทางด้านการเกษตรผู้นำชุมชนพร้อมรับฟังความคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขปัญหให้กับเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับ จินตวีร์ (2553) ที่กล่าวว่า สมาชิกชุมชนในแต่ละชุมชนนั้น มีความตระหนักว่า ผู้นำชุมชนต้องเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน เป็นผู้เปิดรับการสื่อสารจากภายนอกเข้าสู่ชุมชนและสามารถถ่ายทอดข่าวสารให้ชุมชนได้รับรู้ และสามารถเป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของคนในชุมชน

Table 3 Relationships between demographic factors, economic factors, knowledge of para rubber planting, media exposure toward agricultural information and the opinion of farmers toward future of para rubber planting.

Factors	Opinion of farmers toward future of para rubber planting					
	Marketing		Trend of para rubber planting		Government support	
	χ^2	p-value	Sig.	χ^2	p-value	Sig.
1. Demographic factors						
1.1 Gender	1.406	0.236	ns	0.332	0.564	ns
1.2 Age	3.804	0.149	ns	1.615	0.446	ns
1.3 Educational level	1.145	0.285	ns	0.642	0.423	ns
1.4 Number of family	4.004	0.135	ns	1.967	0.374	ns
1.5 Experience of para rubber planting	5.978*	0.050	Sig.	8.096*	0.017	Sig.
2. Economic factors						
2.1 Income of para rubber planting	1.273	0.529	ns	0.359	0.836	ns
2.2 Expense of para rubber planting	9.181**	0.010	Sig.	5.963	0.051	ns
2.3 Number of labors	0.540	0.463	ns	0.423	0.515	ns
2.4 Source of investment	11.459**	0.001	Sig.	2.865	0.091	ns
2.5 Number of land agricultural area	1.531	0.465	ns	0.416	0.812	ns
2.6 Para rubber planting area	1.529	0.466	ns	0.504	0.777	ns
2.7 Amount of latex	12.037**	0.002	Sig.	8.490*	0.014	Sig.
3. Knowledge of para rubber planting						
3.1 Planting	10.771**	0.001	Sig.	13.190**	0.000	Sig.
3.2 Maintenance	10.886**	0.001	Sig.	13.788**	0.000	Sig.
3.3 Harvesting techniques	6.642**	0.010	Sig.	6.811**	0.009	Sig.
3.4 Overall knowledge of para rubber	7.048**	0.008	Sig.	9.402**	0.002	Sig.

Note: *Significance at the level 0.05 **Significance at the level 0.01 ns = non-significance

Table 3 Continued.

Factors	Opinion of farmers toward future of para rubber planting							
	Marketing		Trend of para rubber planting		Government support		χ^2	Sig.
	χ^2	p-value	Sig.	χ^2	p-value	Sig.		
4. Media exposure toward agricultural information								
4.1 Personal media	25.906**	0.000	Sig.	9.334*	0.025	Sig.	16.876**	0.001
4.2 Specialized media	0.191	0.662	ns	0.381	0.537	ns	0.728	0.393
4.3 Mass media	2.149	0.342	ns	3.506	0.173	ns	0.915	0.633

Note: *Significance at the level 0.05 **Significance at the level 0.01 ns = non-significance

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกษตรกรส่วนมากเปิดรับข่าวสารจากการจัดประชุม (ร้อยละ 70.6) เนื่องจากในพื้นที่ที่มีจัดประชุมจากหน่วยงานเกษตรอำเภออยู่ทุกปี โดยในการประชุมนั้นจะมีเจ้าหน้าที่ของ รัฐและวิทยากรมาให้ความรู้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ข่าวสารต่างๆจากช่องทางนี้

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อมวลชน เกษตรกรเปิดรับข่าวสารจากวิทยุและโทรทัศน์ (ร้อยละ 36.5) เพราะในปัจจุบันสื่อทางด้านวิทยุและโทรทัศน์แพร่หลายครอบคลุมทุกพื้นที่จึงเป็นสื่อที่เกษตรกรสามารถรับรู้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆได้สะดวกที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญประภา (2556) ที่กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับข่าวด่วนผ่านโทรทัศน์ที่เป็นเช่นนี้เพราะสื่อทางด้านโทรทัศน์เป็นสื่อที่เกษตรกรสามารถเข้าใจได้ง่ายและมีการ เข้าถึงสื่อได้มากกว่าช่องทางอื่น

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นที่มีต่อ อนาคตการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 52.47) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน

ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 18.72) เนื่องจาก เกษตรกรต้องการแหล่งรับซื้อผลผลิตที่เพียงพอ มีมาตรฐานและมีความสะดวกรวดเร็วใน การจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจในราคาและมีการแจ้งราคาล่วงหน้าหรือข่าวสารต่างๆให้แก่เกษตรกร ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุธีรา และคณะ (2558) ที่กล่าวว่า เกษตรกรต้องการมีแหล่งรับซื้อที่พอเพียง ราคาที่พึงพอใจ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่วงหน้าด้านการตลาด เพื่อวางแผนการปลูก

ด้านแนวโน้มการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 17.99) เนื่องจาก การดูแลรักษาสวนยางไม่ต้องใช้เวลามากและยางพาราให้ผลตอบแทนดี กว่าพืชเศรษฐกิจอื่นๆในขนาดพื้นที่เท่ากันแต่ด้วยราคาที่ตกต่ำลงเรื่อยๆ จำนวนแรงงานน้อยลงอีกทั้งภาครัฐมีการส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นทดแทนยางพาราจึงทำให้ในอนาคตเกษตรกรจะลดพื้นที่ปลูกยางพาราลง

ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราโดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 15.76) เนื่องจาก เกษตรกรต้องการให้รัฐบาลช่วยสนับสนุนวงเงินสินเชื่อ เงินอุดหนุนจาก รัฐ และปัจจัยการผลิตเพื่อช่วยลดต้นทุนในการปลูกยางพารา รวมทั้งเกษตรกรต้องการให้รัฐบาลมีการประกันราคา ยางพาราที่แน่นอน และรัฐบาลควรส่งเสริมการแปรรูปยางพาราร่วมกับส่งเสริมอาชีพเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรเพื่อ ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุธีรา และคณะ (2558) ที่กล่าวว่า ถ้าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้รับการ สนับสนุนวงเงินสินเชื่อ วัสดุปลูกราคาถูก ประกันราคาผลผลิต ก็จะช่วยในการลดต้นทุนในการปลูก ซึ่งถือว่าการ แบ่งเบาภาระเกษตรกรเป็นอย่างมาก

การทดสอบสมมติฐาน จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประสิทธิภาพการปลูกยางพารามีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในทุกด้าน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เนื่องจาก เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกยางพารากันมาเป็นเวลานานจึงทำให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปลูกยางพารา มากและสามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการปลูกยางพาราในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญ ประภา (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประสิทธิภาพในการทำสวนยางพารามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของ เกษตรกร (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05)

ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูก ยางพาราในทุกด้าน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นอกจากเกษตรกรจะได้รับความรู้จากหน่วย งานต่างๆแล้วเกษตรกรยังมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจึงทำให้มีความรู้มากและนำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ ได้ผลผลิตยางพาราที่ดีขึ้นและมีการมองการณ์ไกลของการปลูกยางพาราในอนาคตอีกด้วย

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในทุกด้าน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เกษตรกรได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับยางพาราในเรื่องตลาด เรื่องแนวโน้มยางพาราหรือทราบเรื่องการสนับสนุนของรัฐบาลจากผู้นำท้องถิ่นหรือจากเพื่อนเกษตรกร ซึ่งสื่อบุคคลนั้นเป็นสื่อที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับเกษตรกรมากที่สุดจึงทำให้เกษตรกรสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นต่ออนาคตการปลูกยางพาราได้ อย่างเช่น การพบปะพูดคุยในวงสนทนากับเพื่อนเกษตรกร หรือ การปรึกษาหารือกันกับสมาชิกในครัวเรือน/ญาติ พี่น้อง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารทางสื่อกิจกรรมควรเพิ่มการจัดประชุมร่วมกับวิทยุ/โทรทัศน์ ร่วมด้วยเพื่อให้เกษตรกรได้ยินและได้เห็นภาพที่ชัดเจนเพื่อเกษตรกรจะได้รับความรู้ที่เข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. การเปิดรับข่าวสารทางสื่อมวลชนควรเพิ่มการสอนการใช้อินเทอร์เน็ตให้แก่เกษตรกรเพื่อเกษตรกรสามารถทราบข้อมูลข่าวสารได้ทัน รวดเร็ว เช่น เกษตรกรดูแนวโน้มราคายางพาราผ่านอินเทอร์เน็ต
3. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรีเพื่อแปรรูปยางพารารวมถึงส่งเสริมการปลูกพืชอื่นๆแซมยางพาราเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
4. เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกยางพารามากและเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการปลูก ด้านการดูแลรักษา และด้านการเก็บเกี่ยว ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมหรือจัดโครงการ เปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจท่านอื่นๆได้เข้ามาเยี่ยมชมหรือศึกษาพื้นที่ปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อเป็นการต่อยอดทางความรู้และกระจายความรู้ให้แก่ผู้สนใจและนำวิธีการต่างๆไปปฏิบัติตามได้

เอกสารอ้างอิง

- การยางแห่งประเทศไทย. 2558. การปลูกยางพารา.(Online). http://www.rubber.co.th/article_attach/build.pdf, 10 กุมภาพันธ์ 2559.
- จินตวีร์ เกษมสุข. 2553. ศักยภาพของสื่อบุคคลกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน. รายงานการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นิตยา รักศีล. 2550. สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญประภา ราหุล. 2556. ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุธีรา อาคม, พัชราวดี ศรีบุญเรือง, และ พิชัย ทองดีเลิศ. 2558. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรินทร์ นิยมามกุล. 2553. การวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่างความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันของเกษตรกรในชนบทแห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ: สุวันบัณฑิต.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง. 2558. ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง.(Online). <http://www.rayong.doae.go.th/plant%20economy.htm>, 23 กุมภาพันธ์ 2559.
- สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านค่าย. 2558. ข้อมูลทั่วไป (Online). <http://www.bankhai.rayong.doae.go.th/>, 23 กุมภาพันธ์ 2559.